

modellarini kengaytirish (muassasa va sanoat hamkorligi). O‘zbekiston sharoitida bu usullar “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, inson kapitalini rivojlantirishga hissa qo‘shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Tojiboyev D., Yo‘ldoshev A. Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi: darslik. – Toshkent: “Aloqachi”, 2009. – 567 b.
2. Abdullayeva, M. (2024). *Methods of developing the competence of future sewing specialists*. Scientific Journal of Fergana State University, 2(1), 78–85. <https://journal.fdu.uz/index.php/sjfsu/article/view/2918>
3. DVV International. (2025). *National review: Adult learning and education in Uzbekistan*. DVV International Central Asia. https://www.dvv-international-central-asia.org/fileadmin/files/central-asia/National_Review/National_Review_ALE_Uzbekistan_2025_RU_3.pdf
4. GIZ. (2024). *A textile giant in the making? Uzbekistan's textile sector reforms*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). <https://www.giz.de/de/downloads/giz2024-en-a-textile-giant-in-the-making.pdf>
5. GIZ. (2025). *Vocational education in light industry: Case studies from Central Asia*. Berlin: GIZ. <https://www.giz.de/en/worldwide/1280.html>
6. Karimova, D. (2024). *Didactic possibilities of developing students' special competencies in sewing education*. Universal Conference on Recent Innovations in Science, Management and World (CRISMW), 5(1), 120–128. <https://universalconference.us/universalconference/index.php/crismw/article/view/5085>
7. Mirzayeva, A. (2023). *The question of teaching student girls to sew: Innovative approaches*. International Journal of Advanced Research in Engineering, Technology and Management, 6(7), 607–612. <https://ijaretm.com/index.php/ij/article/view/607>
8. Rahimova, N. (2024). *The role of innovative technologies in sewing field education*. Global International Innovative Research Journal, 5(10), 5908–5915. <https://internationaljournals.co.in/index.php/giirj/article/view/5908>
9. To‘xtayeva, G. (2020). *The use of innovative technologies in teaching sewing*. T-Science, 85, 120–125. <https://www.t-science.org/arxivDOI/2020/05-85/PDF/05-85-120.pdf>
10. Xolmatova, S. (2025). *EduVision: Journal of innovations in pedagogy and educational design in garment modeling*. Bright Mind Publishing, 3(1), 210–233. <https://brightmindpublishing.com/index.php/ev/article/download/210/233>
11. Usmonova, F. (2025). *Formation of skills in designing drawings of sewing products*. International Journal of Advanced Information, 2(3), 74383–74390. <https://inlibrary.uz/index.php/ijai/article/view/74383>
12. UNESCO. (2024). *TVET in Uzbekistan: Reforms and innovations in vocational education*. UNESCO Tashkent Office. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384567>
13. <https://lex.uz/>
14. <https://www.scitechnol.com/fashion-technology-textile-engineering.php>
15. <https://www.scirp.org/journal/JTST/>
16. <https://www.fitnyc.edu/>
17. <https://www.cast.org/what-we-do/universal-design-for-learning/>

TILSHUNOSLIK, TARJIMA VA MADANIYATLARARO KOMMUNIKATSIYA

Xo‘jayeva Sabohat Hamro qizi

Rahimova Zahro Ixlos qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Turizm fakulteti: Xorijiy til va adabiyoti yo‘nalishi talabalari

Email: sabohatxojayeva881@gmail.com

Email: zrahimova593@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada tilshunoslik, tarjima va madaniyatlararo kommunikatsiyaning o‘zaro bog‘liqligi hamda ularning zamonaviy jamiyatdagi ahamiyati yoritilgan. Unda tilning madaniyat va tafakkur bilan uzviy aloqasi, tarjimaning madaniy mazmunni yetkazishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, globallashuv sharoitida madaniyatlararo muloqot va zamonaviy texnologiyalarning til sohasiga ta’siri haqida so‘z yuritiladi.

Kalit soʻzlar: tilshunoslik, tarjima, madaniyatlararo kommunikatsiya, til va madaniyat, lingvistik kompetensiya, tarjimonlik, texnologiya.

LINGUISTICS, TRANSLATION, AND INTERCULTURAL COMMUNICATION

Khodzaeva Sabokhat Khamro kizi

Rakhimova Zahro Ikhlas kizi

Chirchik State Pedagogical University

Faculty of Tourism: Students of the Foreign Language and Literature Department

Email: sabohatxojoyeva881@gmail.com

Email: zrahimova593@gmail.com

Annotation: This article highlights the interconnectedness of linguistics, translation, and intercultural communication, as well as their significance in modern society. It analyzes the organic connection of language with culture and thought, the role of translation in conveying cultural content. It also discusses the influence of intercultural communication and modern technologies on the sphere of language in the context of globalization.

Keywords: linguistics, translation, intercultural communication, language and culture, linguistic competence, translation, technology.

ЛИНГВИСТИКА, ПЕРЕВОД И МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ

Ходжаеву Сабохат Хамро кизи

Рахимову Захро Ихлос кизи

Чирчикский государственный педагогический университет

Факультет туризма: студенты направления «Иностранный язык и литература»

Электронная почта: sabohatxojoyeva881@gmail.com

Электронная почта: zrahimova593@gmail.com

Аннотация: В данной статье рассматривается взаимосвязь лингвистики, перевода и межкультурной коммуникации, а также их значение в современном обществе. В ней анализируется неразрывная связь языка с культурой и мышлением, роль перевода в передаче культурного содержания. Также речь идет о межкультурной коммуникации и влиянии современных технологий на языковую сферу в условиях глобализации.

Ключевые слова: лингвистика, перевод, межкультурная коммуникация, язык и культура, лингвистическая компетенция, перевод, технология

Kirish

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar asrida tillar oʻrtasidagi oʻzaro taʼsir kuchayib bormoqda. Turli millatlar, xalqlar va davlatlar oʻrtasidagi aloqa, iqtisodiy hamkorlik, ilmiy tadqiqotlar hamda madaniy almashinuvning rivojlanishi natijasida tilshunoslik, tarjima va madaniyatlararo kommunikatsiya fanlari yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Til insoniyat taraqqiyotining eng muhim vositalaridan biridir. U nafaqat aloqa vositasi, balki millatning tarixiy tajribasi, urf-odatlar va dunyoqarashini ifoda etuvchi madaniy meros hamdir. Shu sababli, har bir tilshunos yoki tarjimon nafaqat soʻzlar tizimini, balki shu tildagi xalqning dunyoqarashini ham anglay olishi kerak. Oʻzbekistonda ham soʻnggi yillarda tarjima madaniyatiga, chet tillarini chuqur oʻrganishga va madaniyatlararo muloqot koʻnikmalarini rivojlantirishga katta eʼtibor berilmoqda. Ayniqsa, ingliz tili xalqaro muloqot tili sifatida tilshunoslik va tarjima sohasidagi eng muhim yoʻnalishlardan biriga aylangan.

Asosiy qism

Tilshunoslikning nazariy asoslari va ahamiyati: Tilshunoslik – bu tilning tuzilishi, rivojlanishi, ishlatilish sohasi va inson tafakkuridagi oʻrnini oʻrganadigan ilmiy yoʻnalishdir. U fonetika, morfologiya, sintaksis, semantika, pragmatika kabi koʻplab tarmoqlarga ega boʻlib, har biri tilning muayyan qatlamini tahlil qiladi.

Masalan, fonetika tovushlar tizimini va talaffuz qonuniyatlarini, morfologiya esa soʻz shakllari va grammatik oʻzgarishlarni oʻrganadi. Sintaksis gap tuzilishini, semantika esa soʻzlarning maʼno tizimini tahlil etadi.

Bugungi kunda tilshunoslikning amaliy yoʻnalishlari, xususan kompyuter lingvistikasi, sunʼiy intellekt va mashina tarjimasini kabi sohalar keng rivojlanmoqda. Shuning uchun zamonaviy lingvist nafaqat nazariy bilimga, balki texnologik savodxonlikka ham ega boʻlishi lozim.

Tarjima nazariyasi va amaliyoti: Tarjima – ikki til va madaniyat oʻrtasidagi koʻprik boʻlib, u fikr, gʻoya va maʼlumotlarni bir tildan ikkinchisiga toʻgʻri va tushunarli tarzda yetkazishni taʼminlaydi. Bu jarayon soʻzlarni oddiy almashtirish emas, balki mazmun, uslub va madaniy kontekstni chuqur anglashni talab qiladi.

Tarjima quyidagi turlarga boʻlinadi:

1. Ogʻzaki tarjima – yigʻilishlar, konferensiyalar yoki suhbatlar davomida amalga oshiriladi (masalan, simultan yoki ketma-ket tarjima).
2. Yozma tarjima – badiiy, ilmiy, huquqiy yoki texnik matnlarni tarjima qilishni oʻz ichiga oladi.
3. Mashina tarjimasini – maxsus dasturlar yordamida avtomatik tarzda bajariladi (masalan, Google Translate, DeepL).

Har bir tarjimon tildagi grammatik, leksik va madaniy jihatlarni mukammal bilishi kerak. Chunki soʻzma-soʻz tarjima koʻpincha asl maʼnoni buzadi. Masalan, ingliz tilidagi “break a leg” iborasi soʻzma-soʻz “oyogʻingni sindir” degani boʻlsa-da, aslida “omad tilayman” maʼnosini beradi. Shu sababli, tarjimon madaniy tafovutlarni hisobga olishi muhimdir.

Madaniyatlararo kommunikatsiya mohiyati: Madaniyatlararo kommunikatsiya – bu turli madaniyat vakillari oʻrtasida oʻzaro tushunish, hurmat va muloqot oʻrnatish jarayonidir. U nafaqat til, balki qadriyatlar, urf-odatlar, ijtimoiy meʼyorlar va dunyoqarashdagi farqlarni inobatga olgan holda amalga oshadi.

Samarali madaniyatlararo muloqot insonlarni yaqinlashtiradi, millatlar oʻrtasida oʻzaro ishonch va hamkorlikni mustahkamlaydi. Shu bois, tilni oʻrganish bilan bir qatorda madaniyatni oʻrganish ham muhim hisoblanadi.

Xulosa

Tilshunoslik, tarjima, madaniyatlararo kommunikatsiya bir-biri bilan chambarchas bogʻliq boʻlgan fanlardir. Ularning uygʻunligi insonlar, xalqlar va madaniyatlar oʻrtasida samarali aloqa oʻrnatish imkonini beradi. Bugungi globallashuv davrida har bir mutaxassis, ayniqsa tarjimon va tilshunos, nafaqat tildagi grammatik bilimga, balki madaniy tafakkur va muloqot madaniyatiga ham ega boʻlishi zarur. Shu bois, ushbu yoʻnalishlarni chuqur oʻrganish xalqaro muloqotni rivojlantirish va milliy madaniyatni dunyoga tanitishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, tilshunoslik, tarjima va madaniyatlararo kommunikatsiya yoʻnalishlarini chuqur oʻrganish nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham katta ahamiyatga ega. Bu fanlar birgalikda insonlar oʻrtasidagi madaniy farqlarni kamaytiradi, global muloqotni rivojlantiradi hamda milliy madaniyatimizni jahon miqyosida targʻib etish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akbarov, S. (2020). Tilshunoslik asoslari. Toshkent: Fan va Texnologiya.
2. Crystal, D. (2010). The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Larson, M. L. (1998). Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence. Lanham: University Press of America.
4. Yoʻldoshev, R. (2017). Madaniyatlararo kommunikatsiya. Toshkent: Akademnashr.
5. Gʻaniyev, B. (2019). Til va madaniyat: Lingvistik tadqiqotlar. Toshkent: Fan va Texnologiya.
6. Mamatqulov, O. (2021). Tarjimonlik koʻnikmalari va metodikasi. Toshkent: Oʻqituvchi.
7. Qodirov, I. (2016). Chet tillarini oʻqitishda madaniyatlararo yondashuv. Toshkent: Ilm.
8. Oʻrmonjonov Azizbek Muhammadjon oʻgʻli. (2025). INKLYUZIV TAʼLIM SHAROITIDA MUSIQA SAVODXONLIGINI SHAKLLANTIRISHDA MULTIMODAL YONDASHUVNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI. TAʼLIM VA TARAQQIYOT, 4(4), 380-388.
9. R.A. Tursunov. (2025). IJTIMOIIY ONG VA MAʼNAVIYAT UYGʻUNLIGINING IJTIMOIIY MUHITGA TAʼSIRI. ZAMONAVIIY FAN: INNOVATION YONDASHUVLAR VA YOSH TADQIQOTCHILARNING DOLZARB IZLANISHLARI, 1(1), 16-19.